

مثلا در این فیلم یک نقطه مهم به نام مطبوعه فاروس در لاله‌زار هست که از آن فقط یک عکس باقی مانده است. با آن همه مطلب، طبیعتا دست من فقط با یک عکس کلاملا بسته بود، پس بر مبنای عکس، تصاویری متحرک ساختم و بیننده را با بازسازی و خیال به اصل موضوع و پابندی به مدارک متقاعد کردم.

ابتدای فیلم به بیان تاریخ خیابان می‌پردازد که خیلی قدیمی است، ولی در دوره‌های هستیم که افرادی خیابان لاله‌زار را به چشم دیده‌اند. آیا آن‌ها با فیلم از تباط برقرار می‌کنند یا در فیلم شما دنبال نوستالژی زندگی خود هستند؟

از ابتدا مطمئن بودم که درباره ظرفیت‌ها و سرگذشت یک خیابان حرف می‌زنم. فکر نکردم که این فیلم باید پاسخگوی میل کارمندان تئاتر دوره‌های یامثلا یادآوری خطرره کسلی باشد که به سینماهای این خیابان رفته‌اند. طبیعتا فیلم کنجکاوی آن‌ها را تحریک می‌کند، ولی اگر قرار باشد درباره اجزای یک خیابان که دارای عناصر متعدد است، فیلم ساخته شود این امر امکان‌پذیر نیست و با حداقل باید هر کدام از این عناصر در فیلم جداگانه‌ای ساخته شوند. از این نظر، فیلم نوستالژی نیست و افسوس گذشته را نمی‌خورد. نگار با شخصیتی مواجه هستید که آنچه را که در زندگی دیده برای مخاطبش تعریف می‌کند.

ارزبایی شما از حضور این مستند و به‌طور کلی مستندها در جشنواره فجر چیست؟

فیلم مستند در دنیا، در چرخه اقتصادی سینما حضور دارد. در دوره‌ای بهترین فیلم جشنواره «کن» مستند انتخاب می‌شود و یاقیلمسازهای مطرح دستنی پس از چند سال دوباره به مستند رجوع می‌کنند. جای هر گونه فیلمی در فستیوال‌های مهم است. از این نگاه باید گونه‌ای از مستند پرورش پیدا کند که هم پای سینمای فیکشن در سالن‌های سینما نمایش داده شود، در چرخه اقتصادی خود قرار بگیرد، دارای مخاطب، توجیه‌پذیر و به‌صرفه و اقتصادی باشد. شاید الان در آن نقطه قرار نداریم، ولی به زودی باید به آن سو حرکت کنیم و گونه‌هایی از مستند را معرفی کنیم که در چنین پلتفرمی حضور پیدا کند. در نمایش مستندها در جشنواره، هم جامعه سینمایی باید مدارا کند و هم فیلمسازان مستند باید بتوانند درک دقیق‌تری از این نوع تولید مبتنی بر عرضه و تقاضا در چرخه اقتصادی به دست بیاورند.

فیلم مستند در دنیا، در چرخه اقتصادی سینما حضور دارد

در نمایش مستندها در جشنواره، هم جامعه سینمایی باید مدارا کند و هم فیلمسازان مستند باید بتوانند درک دقیق‌تری از این نوع تولید مبتنی بر عرضه و تقاضا در چرخه اقتصادی به دست بیاورند

گفت‌وگو با مهرداد زاهدیان؛ کارگردان مستند «زمستان است» تمام تاریخ به زبان لاله‌زار

علی کشاورز

اگر می‌خواهید تمام و کمال، تاریخ و نقش گذر زمان را در خیابان لاله‌زار ببینید؛ مهرداد زاهدیان به هر شکلی با عکس، سند و مدرک تابازسازی و فیلم‌های آرشیوی مبتنی بر تحقیق و پژوهش درست، این امر را ساده و دیدنی در «زمستان است» انجام داده است. این مستند در روندی سه‌ساله تولید و موفق به کسب جایزه پژوهش، کارگردانی و تهیه‌کنندگی از جشن مستقل مستندسازان سینمای ایران و جشن بزرگ سینمای ایران شده است.

موضوع فیلم مستند «زمستان است» چیست؟

موضوع این فیلم خیابان لاله‌زار تهران و درعین حال، به‌لبه‌های برای مرور دوره‌ای از تاریخ سبلی، اجتماعی با تمرکز بر شکل‌گیری جریان روشنفکری در فضای شهری و از هم پلئیدن آن است.

نام فیلم هم به همان دوررها اشاره دارد؟

بهرت است که فیلم دیده شود و این معنی برداشت شود، ولی در پژوهش‌ها به این نتیجه رسیدیم که بعد از کودتای ۲۸ مرداد است که سیر نزولی حیات روشنفکری در لاله‌زار آغاز می‌شود و با انقلاب، دیگر حیات اجتماعی آن نیز از بین می‌رود. به نظر می‌رسد آغاز این فروپاشی همان کودتاست. فیلم ارجاعی به شعر معروف «زمستان» مهدی اخوان ثالث است.

ساختن فیلم‌هایی که مبتنی بر عکس، اسناد، بازسازی و فیلم‌های آرشیوی هستند، به نظر شما کار فیلمساز را سخت‌تر می‌کند یا آسان‌تر؟

اگر از منابع به‌صورت درستی استفاده شود، مثل مواد خام هر فیلمساز دیگر است و فرقی نمی‌کند. فرض کنید در یک فیلم داستانی، لازم است یک وقعه اتفاق بیفتد. این وقعه را فیلمبردار می‌کند و در فیلم مستند طبق فیلمنامه باید آن مدرک و سند را حتما پیدا کنید. پس از این جهت کار مستندساز آرشیوی سخت‌تر است، ولی کسانی هم هستند که منابع آرشیوی را هم‌بطور بی‌هدف استفاده می‌کنند. متن، کار دیگر و تصویر کار دیگری می‌کند؛ مثل یک سرهم‌بندی که عمدتا در تولیدات تلویزیونی استفاده می‌شود. کارگردانی با منابع آرشیوی از این جهت هم سخت است که دسترسی مابه منابع کم است، منابع طبقه‌بندی و فهرست‌بندی ندارند و گاه مدارکی که در خارج از کشور هم پیدا می‌شود، فوق‌العاده گران است و فیلم را با مشکلات جدی مواجه می‌کند. اما پایان کار جذاب این فیلم‌ها، رسیدن به واقعیت آن‌هاست.

آیا تا به حال با این شرایط مواجه شده‌اید که فقدان اسناد و مدارک در روند فیلم‌تان تاثیر گذار باشد؟

این جلشی بود که من با آن مواجه بودم و باید روشی را پیدایم کردم که به بیان سینمایی نزدیک باشد و درعین حال بیننده را متقاعد کند که با یک سند مواجه است.

پردیس سینمایی ملت در روز پنجم جشنواره

